

IN MEMORIAM

PROF. KARL KRAUS (1939-2006)

V začetku aprila nas je iz Avstije dosegla žalostna vest, da je zaradi kapi nepričakovano umrl prof. Karl Kraus, predstojnik Inštituta za fotogrametrijo in daljinsko zaznavanje na Tehnični univerzi na Dunaju in eden največjih svetovnih avtoritet na področju fotogrametrije in daljinskega zaznavanja. Tisti, ki smo ga bolje poznali, smo vedeli, da ni najbolj krepkega zdravja, saj se je že več let boril z visokim pritiskom, vendar je njegov delovni tempo kljub temu ostajal vseskozi intenziven. V svežem spominu imam zadnje srečanje z njim v oktobru 2005, ko sem se udeležila univerzitetnega seminarja o laserskem skeniranju, ki so ga pod njegovim vodstvom organizirali sodelavci dunajskega inštituta. Ko sva se srečala, mi je najprej navdušeno povedal, da namerava jeseni leta 2007 oditi v pokoj in da se najbolj veseli, da bo imel več časa za ženo in vnučke. Žal se mu ta osebna želja ni uresničila, njegovo življenje je dobesedno izgorelo v iskreni predanosti znanosti in razvoju.

Njegov prispevek k razvoju fotogrametrije, daljinskega zaznavanja in v zadnjem desetletju lidarja je neprecenljiv. V svetu in pri nas je bil širši strokovni javnosti najbolj znan po seriji visoko kakovostnih učbenikov fotogrametrije. Zadnja, 7. izdaja njegovega prvega zvezka fotogrametrije je izšla leta 2004 in o tem smo poročali tudi v številki 48/2 Geodetskega vestnika. Njegovo celotno delo in udejstvovanje pa je bilo veliko bolj obsežno in bogato.

Njegova pot vzpona se je začela leta 1974, ko je kot zelo mlad profesor prevzel vodenje katedre za fotogrametrijo na Tehnični univerzi na Dunaju, ob zelo skromni ekipi (en tehnik, dva asistenta, polovična administrativna pomoč). Ker je imel izreden organizacijski dar in vizionarske ideje, je uspešno gradil ekipo in širil področja dela, tako da je katedra prerasla v inštitut, ki ga poznamo danes (okrog 35 zaposlenih vrhunskih strokovnjakov). Ko je v drugi polovici devetdesetih let spoznal revolucionarnost novih metod daljinskega zaznavanja in laserskega skeniranja, je bil leta 2003 na njegovo pobudo ustanovljen laboratorij Christian-Doppler, kjer izvajajo vrhunske raziskave pridobivanja prostorskih podatkov z laserskim skeniranjem in daljinskim zaznavanjem. V svojo ekipo je vključil sposobnega mladega profesorja za področje daljinskega zaznavanja, ki je po osnovni izobrazbi fizik. Menil je namreč, da je dobro poznavanje tehnologij in njihovega fizikalnega ozadja izrednega pomena za njihov razvoj in uporabo na strokovnih področjih. Čeprav se je prof. Kraus znanstveno loteval različnih tematik (digitalna obdelava podob, ortofoto, novi senzori, topografski informacijski sistemi idr.), pa je bilo njegovo stalno in temeljno zanimanje

namenjeno digitalnemu modelu reliefa. Programski paket SCOP je tako neločljivo povezan z imenom prof. Krausa.

Bil je izvrsten pedagog in njegova predavanja so bile didaktične mojstrovine (jasnost, dodelanost, razumljivost). Nasploh je kakovosti izobraževanja namenjal izredno pozornost. Prek številnih seminarjev in delavnic so na inštitutu zelo uspešno prenašali teorijo v prakso. Znano je njegovo razmišljanje: »Univerza naj bi bila podjetjem v svetovalno podporo na strokovno novih področjih, ko pa se nove tehnologije uveljavijo, se mora univerza umakniti iz tekme.« Prof. Kraus je bil tudi zelo naklonjen nekdanjim deželam »vzhodnega bloka« in je podpiral izmenjavo študentov in profesorjev že v časih, ko to ni bilo samo po sebi umevno. V različnih vlogah je bil aktiven tudi v avstrijskem strokovnem združenju (Österreichische Gesellschaft für Vermessung und Geoinformation). V letih 1983–86 je bil dekan fakultete, v letih 1997–99 pa rektor TU na Dunaju. Višek svojega delovanja v mednarodnem združenju za fotogrametrijo in daljinsko zaznavanje (ISPRS) je dosegel kot kongresni direktor v letih 1992–96. Leta 1996 je bil tako svetovni kongres strokovnjakov za fotogrametrijo in daljinsko zaznavanje znova v svoji zibelki – na Dunaju (prvi kongres je bil tam leta 1913, na pobudo prof. Eduarda Doležala, ustanovitelja mednarodnega združenja za fotogrametrijo). Prof. Kraus se je leta 2004 na kongresu ISPRS v Carigradu zelo zavzemal, da bi se nova registracija ISPRS izvedla v Avstriji (pravno stara registracija ni bila več veljavna), vendar so drugi, predvsem kapitalski, interesi prevladali (sedaj je uradni sedež v državi Maryland, ZDA). To je prof. Krausa zelo potrla, vendar je naredil vse, kar je bilo v njegovi moči.

Prof. Krausu je bila tudi Slovenija zelo pri srcu. Večkrat nas je obiskal, imel različna predavanja, predvsem pa nam je vedno nudil nesebično pomoč in podporo. Osebno sem zelo cenila njegovo izredno človekoljubnost, skromnost in predanost, zato mi je bil in mi ostaja velik vzornik. Prepričana sem, da ga je cenil in spoštoval vsakdo, ki ga je imel kadar koli priliko osebno srečati. Velikokrat pomislim, kako lep bi bil svet, če bi bilo na njem več takih ljudi, kot je bil prof. Karl Kraus.

dr. Mojca Kosmatin Fras